

דף ל"ב ע"ב ממה כראינו במשנתנו שהמורה תורה בפריקה יותר מבטעינה למדנו
 על צער בעלי חיים שאנו מזהירים עליו מן התורה בכל מקום ואפסי
 שהיינו של מקרא לא ראינו בו חלק בין פריקה לטעינה שכל מקום כבר כתבה תורה
 בפירוט לא תחטום שור בדיכויי. ויש הולקין לפסוק צער בעלי חיים דרבנן ומביאין
 ראיה לדבריהם ממסכת שבת פרק מי שהשיך⁴⁰ שנאמר שם שהוא מדרבנן. ומכל מקום
 גדולי הפוסקים⁴¹ פסקו בפרק מפנין שהיא דאורייתא והוא שאמרו שם⁴² בהמה שנפלה
 לאמת המים בשבת מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה ואם עלתה עלתה בטול כלי מהיכנו
 דרבנן וצער בעלי חיים דאורייתא ואתי דאורייתא ודחי דרבנן. אחר שכן מה שאמרנו במשנה
 הלך וישב לו ואמר לו הואיל ועליך מצוה אם רצית לפרוק פרוק פטור. לא פטור לגמרי אלא
 שהפרוקה עם בעלים בחנם. ואם הבעלים לשם ואינו רוצה לעזור מתוך עוות שבו פטור
 הלה מלפרוק בחנם אבל מצוה עליו לפרוק ונטל שכר. מעתה אפילו היתה בהמה זו מעובדי
 האילילים שאין אנו מחוייבין להם מצד עצמן ומשוי שעליה שלהם. לענין פריקה פורקין לו
 מצד צער בעלי חיים ואפילו היתה טעונה יין נסך. אבל לענין טעינה בהמה שלו ומשאוי
 שלו פטור. בהמה שלו ומשאוי של ישראל אם החמר ישראל חייב משם צעריו של ישראל ואם
 החמר מהם פטור. בהמה של ישראל המשאוי מהם אם החמר ישראל חייב ואם החמר
 מהם פטור.

ע"ב תרע דנ"ח דאורייתא.

ע"ב תרע דנ"ח דאורייתא. פירוש לסיק וריש מדקאמי ספא ר"י
 בגלילי אמר אם היה משוי וט' מכלל דסיק סבר וקוק
 ט' פירוש מכלל דסיק רידיה רבייט רבנן ור' שמעון סברי וקוק ט' דהא
 לא מפליגי במילתא והא אחמי לא משום דנ"ח דאורייתא. נראה מלשון
 רש"י דמשום דנ"ח דאורייתא בהלכה למשה מסוי לא דרשי' משו
 כראוי ט' ואמריק דמשו כל משו שעליו משמע הא אלט אמרי' דנ"ח
 לא דאורייתא הל"ל משו כראוי ט' דהבין משמע ליטנא ספי אבל
 ספא דחקין קרא קלם שלא לספור ההלכה דנ"ח בעלמא דאורייתא,
 ש שטח רש"י ונטה סיא. אבל בתוס' פירש דהשחא נמי לא מפיק'
 ליה משפטיה אלא דדרשינן כפי משו כראוי ט' בחנם ומשאו שאיט
 יסל ט' בשכר דהא כיון דפסע בנפשיה דבין הוא דאפילי בשכר נמי לא
 אלא משום דנ"ח מסייבו בשכר. והולרט לפרש ק' משום הא דאמריק
 ודילמא כהחם משו פליגי דאלמא מטיקרא סבירא לן דלא פליגי
 בדרשא דקרא כלל דמשו רבנן דדרשיק חחם משו משו כראוי ט'.
 ולפירש"י ז"ל ל"ק טלי האי דמטיקרא ס"ד דטיקרא פלגחא אי גב"ח
 דאורייתא אלא דמטיקרא ס"ד דמשו רבנן דסחא משו משו פשטיה השמע
 כר' ויסי אלא כיון דנ"ח דאורייתא ליה לן למידרש הכי והסחא אמריק
 דילמא נ"ח לא דאורייתא אלא דרבנן רבנן דסחא משו פשטיה
 משמע כל משו בין גדול בין קטן ובהא כלהו פליגי. וכ"ז מלשון
 רש"י. כריטכ"א. והראב"ד כתב ח"ל מכלל דסיק סבר וקוק ט' מ"ס
 לא משום דנ"ח דאורייתא דאי משום חסרון כים איבו לא מש
 אנפשיה ואי משום לערא דישאל איבו גרס אנפשיה, כהא משמע
 מוכחא אמרינא נפקא ליה ומ"ה לא דריש ליה לקרא כר' ויסי בגלילי
 ולא ידענא מביחא ולפטר דנפקא לן מחסימה ור' ויסי בגלילי סתם
 משום דראש מרשיה קאביל וכו' ואלו ומהנה יבנה, ודילמא כהחם משו
 פליגי דסיק משמע ליה כל משוי ור' ויסי בגלילי משמע ליה משו
 כראוי ט' דלא כפיב סחא כהמשא אלא הא מני ר"י בגלילי דאמר נ"ח
 לא דאורייתא דאי דאורייתא מפני מה אמר סריכ ק', פ"כ:

סבר התיק - לא תחטום שור בדיכוי

סבר התיק
 סוזה הקצו לא תחטום שור בדישו
 (א) שלא נפגע בהכמה כלאכרי סתם שתעבור בו בשעת
 עבודתה כגון שהרוש הביאה או חטא הבה כפיקס
 רבקים על גבה שאין רשות לנו לנפיקה פראטול סתנה ועינ'
 לא תחטום שור בדישו. פירשי' הסוזה לפרט עצמט להיות
 נשיטת יפה טוהרת הוישר וברבקה בו ודופת אחר החמר
 והחמלה ובהרנילט אותה ע"ז אף על הברכות שלא נטראורק
 לשטטט להים עליהם להלק להם חלק סיניעת בשין הקח ליה
 הנפיש דרבה כ"דנל זה להטיב אל בני אדם ולסכור אותם
 סתניבור עליהם הדרך כשום דבר שראוי להם ולשום שברם
 בכל אשר יעשו טוב ולהטיבם כאשר יעשו בו וזה הדרך ראוי
 ילכו בה עם הקדוש הגבתי. מדיני הסוזה סתם שאמרו שאימור
 חסי' הוא כשיעשה הבהמה בנידולי הקרקע בין כסועבר בין
 בתלוש ואחר השור ואחד כל מיני בהמה וחיה בין ססאים בין
 טורפים ככלל איסור זה אחד הדש ואחד כל שאר מיני סלאבות
 נידולי קרקע ולא נאמר שור בדישו אלא בתוה. התיסס אז

מורה נבוכים חלק שלישי פרק מז מח

... ואמנם מצות שהיטת בהמה היא הכרחית, מפני שהמזון הטבעי לכני אדם הוא מין הזרעים והצומחים בארץ ומכשר בעלי חיים, והטוב שכבשר הוא כה שהותר לנו לאכלו, וזה מה שלא יסופק בו רופא וכאשר הביא הכרח טוב המזון להרית בעלי חיים כונה התורה לקלה שבמיתות ואסרה שיענה אותם כשהיטה רעה ולא בנחירה ולא יתך מהם אבר^א כמו שבארנו, וכן אסר לשחוט אותו ואת בנו כיום אחד, להשטר ולהרחיק לשחוט משניהם הבן לעיני האם, כי צער בעלי חיים כזה גדול מאד, אין הפרש בין צער האדם עליו וצער שאר ב"ח, כי אהבת האם ורחמייה על הולד אינו נמשך אחר השכל רק אחר פעל הבח המדמה הנמצא ברוב בעלי חיים כמו שנמצא באדם, והיה זה הדין מיוחד בשור ושה, מפני שהם מותר לנו אכילתם מן הבייתות הנהוג לאכלם, והם אשר תכיר מהם האם את הולד, והנה הטעם נ"כ בשלוח הקן, כי הביצים אשר שכבה האם עליהם והאפרוהים הצריכים לאמם על הרוב אינם ראויים לאכילה, וכשישלח האם ותלך לה לא תצטער בראות לקיות הבנים, ועל הרוב יהיה סבה להניח הכל, כי מה שהיה לוקח ברוב הפעמים אינו ראוי לאכילה, ואם אלו הצעירים הנפשיים חסה תורה עליהם בבהמות ובעופות כל שכן בבני אדם, (ב) ולא תקשה עלי באמרם על קן צפור יגיעו חמץ ונ', כי הוא לפי אהת משתי הדעות אשר זכרנו, ר"ל דעת מי שחושב שאין מעם לתורה אלא הרצון לבר, (ג) ואנחנו נמשכנו אחר הרעת השני, וכבר זכרנו באור התורה למעם כסוי הדם והיותו

provisions are designed to limit the pain insofar as possible. Thus in the *Guide*, Book III, chapter 26, Rambam states:

As necessity occasions the eating of animals, the commandment was intended to bring about the easiest death in an easy manner. . . . In order that death should come about more easily, the condition was imposed that the knife should be sharp.

Medical Research, which appeared in *Lancet*, CCV (1923), 1382 [reprinted in Solomon David Sassoon, *A Critical Study of Electrical Stunning and The Jewish Method of Slaughter (Shechita)* 3rd edition, (Letchworth, 1955), pp. 4-6]. Dr. Hill writes:

It is generally assumed by laymen that the shooting is much more humane than the older methods. They suppose that the cutting of the throat is a most painful operation, and that struggling movements are necessarily a sign of pain. Educated in the false ideas and statements of writers of romance, they are easily led astray by agitators having no knowledge of physiological science, not surgical experience. Now the surgeon knows that sudden big injuries are not felt at the time of their infliction. He knows, moreover, that structures beneath the skin, apart from sensory nerves, are sensitive to the knife. It is well known that men injured in battle—severely and perhaps fatally—often fight on unaware that they are wounded until they see the blood or become exhausted. At most the wounded feel a dull sensation of a blow and numbness in the injured part. Pain comes later when a wound becomes septic and inflamed. The merciful insensitiveness of man to severe injury was impressed upon me, when I was a young house surgeon, by two cases—one of a man with his pelvis crushed between the buffers of a train. Conscious, although collapsed, he was able to tell me that he had felt no pain, shortly afterwards he died of shock. A similar case was that of a man impaled by the shaft of an iron railing through falling out of a window.

In defending the Jewish method of slaughter from unjust attack, the distinguished surgeon Mr. T. H. Openshaw stated that several cases of throat-cutting, which surviving from their injury had come under his care at the London Hospital, were questioned by him. Not one of these had felt the cut when it was made. When a very sharp knife is used to cut the healthy (not inflamed) skin, very little pain is felt—even by a man who is expecting the cut—particularly so in parts, such as the back, which are not so trained to delicate sensibility as the finger-tips. Horses standing loose in a stall are bled from the jugular vein for the obtaining of anti-diphtheritic serum; they continue during the operation to eat placidly at the manger. Sensitive as the horse is to the sting of a fly, or prick of a spur, it takes no notice of the cut of a sharp knife. The skin has been evolved sensitive only to those things which concern it in the natural struggle for existence, and deep structures, apart from sensory nerves, protected as they are by the skin, are wholly insensitive to touch. The touch of whip or spur is like the sting of a fly, and is therefore felt by the horse, which must protect himself against a natural enemy; on the other hand, the cut of a sharp knife is not a natural stimulus and is unfeared.

Of these facts laymen are, as a rule, wholly ignorant. As to the duration of consciousness after the cutting of the throat, I can cite an experiment made by myself some years ago when, together with Mr. Openshaw, I defended the Jewish method of slaughter. I anesthetized a calf and inserted a tube in the peripheral end of the carotid artery—that is, in the end connected with the arteries supplying the brain. It must be

The same concept is reiterated by Rambam with even greater clarity in Book III, chapter 48, of the *Guide*:

For the natural food of man consists only of the plants deriving from the seeds growing in the earth and of the flesh of animals. . . . Now since the necessity to have good food requires that animals be killed,

borne in mind that the vertebral arteries do not supply the brain of cattle but end in the muscles of the head. The tube placed in the artery was filled with a strong saline solution to prevent clotting of the blood, and connected with a mercurial manometer arranged so as to record (on a revolving drum) the blood pressure. The animal's neck was then cut with a sharp knife so as to divide the great blood-vessels at one stroke. The manometer recorded an instant fall of blood pressure which reached zero in a second or two, showing that the circulation in the great brain has ceased. Now we know by human experience that such sudden cessation of the circulation by depriving the brain of oxygen instantly abolishes consciousness, whether produced by pressure on the brain or by heart failure, or by occlusion of the great blood-vessels of the neck. An old medical writer tells of a beggar in Paris who had a large hole in his skull covered with skin. He sat in the street and for a coin allowed a person to press upon his brain, when he fell asleep. The moment the pressure was withdrawn he became conscious again. The very word carotid betokens sleep. Mouniebanks used to compress these arteries in a goal and make the animal fall down unconscious or spring up again at their will. The garrotter by compressing these arteries by a grip from behind rendered his victim unconscious while he robbed him of his watch and money. A schoolboy playing at hanging has lost consciousness through the sudden compression of these arteries and has died in consequence. This unhappy accident has been repeated through a general ignorance of the danger.

Two facts are, then, indisputably established: (1) that a big injury, such as throat-cutting, is not felt at the moment of infliction; (2) that the cutting of the big arteries in the throat instantly arrests the circulation in the great brain and abolishes consciousness.

See also Leonard Hill, "The Jewish Method of Slaughter: A Rejoinder to the Dutchess of Hamilton," *The English Review*, June 1923, pp. 604-607, reprinted in Sassoon, pp. 36-38. Further statements confirming the painless nature of *shechita* by Lord Horder, F.A.C.P., and Sir C. P. Lovatt Evans, Emeritus Professor of Physiology, London University, are included in Sassoon, pp. 38-39. See also Solomon David Sassoon, *Supplement to the Booklet Entitled: A Critical Study of Electrical Stunning and The Jewish Method of Slaughter (Shechita)* (Letchworth, 1956).

Both the absence of pain as a result of the incision and the almost instantaneous loss of consciousness subsequent to *shechita* are confirmed in a report prepared in 1963 by L. I. Nangeroni and P. D. Kennett of the Department of Physiology, New York State Veterinary College, Cornell University, Ithaca, New York, titled "An Electroencephalographic Study of the Effect of *Shechita* Slaughter on Cortical Function in Ruminants." The primary significance of this study lies in the clinical investigation of changes in function which occur in the cerebral cortex following the act of *shechita*. The investigators utilized an electroencephalograph in order to determine the precise moment at which the slaughtered animal ceases

